

Reactie aan de hand van de internetconsultatie Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid

Nieuwerkerk, 3 juni 2022

Omdat volgens de Minister van Natuur en Stikstof, mevrouw C. van der Wal-Zeggelink, de staat van instandhouding van haas en konijn in het geding is, is de Minister voornemens voor het komend seizoen (2022/2023) de jacht op het haas niet te openen in de provincies die voor het haas een veronderstelde dalende populatietrend tonen, namelijk Groningen, Limburg en Utrecht. De Minister is tevens voornemens de jacht op het konijn in alle provincies niet te openen voor het komend jachtseizoen omdat de populatie van het konijn landelijk een sterk dalende trend zou vertonen. De Wildbeheereenheid "De Gouwe" voelt zich genoodzaakt te reageren op dit voornemen middels deze open brief. De Wildbeheereenheid "De Gouwe" is opgericht 4 februari 1991. Daardoor hebben wij de nodige ervaring opgedaan ten aanzien van jacht, beheer en schadebestrijding. Het werkgebied van de Wildbeheereenheid "De Gouwe" omvat zo'n 19.455 ha en ligt op Schouwen-Duiveland. Er maken 47 zelfstandige jachtvelden deel uit van onze WBE.

Zorg voor veld en wild

Jagers zijn intensief met hun veld, maar ook bij de regio betrokken. Dat geldt zeker voor onze WBE, waarbij er een diversiteit in biotopen is variërend van waterrijk, bos en open landbouwgebieden. Deze betrokkenheid uit zich in de zorg voor hun veld en wilde dieren, maar kenmerkt zich ook door de investering in relaties met boeren, burgers en buitenlui in de omgeving. Er is een diepe verbondenheid met landschap, natuur en traditie, factoren die van groot belang zijn voor de recreatieve, sociale en landbouweconomische waarde binnen ons werkgebied.

Een gevarieerd ledenbestand door leeftijd, achtergrond en kennis.

De samenstelling van ons ledenbestand is divers ten aanzien van haar achtergronden. Zo is de oudste generatie gevormd door jarenlange ervaringen in het veld, zij hebben het landschap en het grondgebruik zien veranderen. Hun kennis is nog onmisbaar om de huidige situatie te kunnen begrijpen. Kennisvergroting speelt vanaf de jaren '70: jagers hebben sindsdien flinke investeringen moeten doen in hun opleiding alvorens de mogelijkheid te kunnen krijgen om een jachtakte te kunnen aanvragen. Een opleiding die altijd actueel was en is, gericht op kennis, vaardigheden en veiligheid gevolgd door een serieuze toetsing. De jongste generatie jagers kenmerken zich door een ruime blik op de wereld om hen heen en sociale interactie en communicatieve vaardigheden en gaan, goed opgeleid, de uitdagingen aan. Oud en jong vullen elkaar zo perfect aan.

Oogsten uit de aanwas? Natuurlijk!

De band van de jager met zijn omgeving en de hierin levende fauna en flora is sterk. Dat verantwoordelijkheidsgevoel en het besef van handelen komt naar voren tijdens de jacht. Het hele jaar door wordt geobserveerd hoe dieren in het veld, en dus niet alleen 'het wild', zich ontwikkelt. Daarbij zijn de jagers niet de enigen die gepassioneerd natuur en landschap beleven: vele anderen, zoals de bewoners van het buitengebied en boeren, delen de passie voor natuur en landschap en staan positief ten opzichte van de jacht. Vanzelfsprekend wordt er gejaagd, ook op het haas en het konijn. Het afschot is echter zeer beperkt ten opzichte van de stand: er wordt niet meer geoogst dan dat er aanwas is. De wildstand fluctueert ieder jaar en geen jager zal het risico willen lopen om te veel van de stand te bemachtigen en schade aan te richten aan de populatie. Zij of hij zal zich beperken tot een deel van de jaarlijkse aanwas: geen aanwas? Geen oogst! Deze verantwoordelijkheid, de zorgplicht voor haar of zijn veld, speelt een doorslaggevende rol, waarbij

zeker de sociale controle van medegebruikers van onze groene ruimte, zoals boeren, burgers en recreanten niet vergeten mag worden.

Zorgen voor het wild is zorgen voor het landschap

Jacht is een veel ruimer begrip dan alleen het jagen met geweer. In de praktijk zijn er binnen onze WBE heel jagers die, samen met grondeigenaren en grondgebruikers, werken aan biotoopverbetering. Dan gaat het bijvoorbeeld om kleine landschapselementen waar gewerkt wordt aan het vergroten van diversiteit. Jaarlijks worden er door jagers en andere vrijwilligers tientallen uren kosteloos gewerkt aan het beheer. De beloning voor al het werk is het besef samen het landschap in stand te houden zoals dat al honderden jaren gebeurt. Zo kan er ook verantwoord geogst worden.

Beheer en schadebestrijding als dienstverlening

Leden van de WBE zijn dienstverlenend naar de landbouw toe, door aandacht te besteden aan het voorkomen en bestrijden van landbouwschade. Schade aan landbouwgewassen door kauwen, zwarte kraaien, houtduiven, ganzen eenden, konijnen heeft permanent de aandacht. Voor wat betreft de ganzen zien we deze populatie sterk groeien en in toenemende mate schade veroorzaken. Doordat de gans destijds van de wildlijst is gehaald heeft er een aantal jaren geen beheer kunnen plaats vinden met als resultaat dat de stand enorm is gegroeid en feitelijk onbeheersbaar is geworden. Dit is een direct gevolg van verwijderen van de gans van de wildlijst. Vanzelfsprekend werken onze leden verder mee aan de jaarlijkse tellingen van Wild Vogels en ganzen. Hierdoor zijn er lange data reeksen met nauwkeurige telgegevens beschikbaar. Ook het afschot wordt nauwkeurig bijgehouden en geregistreerd. De WBE verstrekt informatie over en ondersteunt het melden van wildschade door de landbouw.

Transparantie en communicatie

Openheid en duidelijkheid zijn voor de WBE en haar leden belangrijke eigenschappen. Daarom communiceren wij al jaren duidelijk over de activiteiten van onze leden voorlichting en ontplooiën initiatieven. Daarbij bieden wij de mogelijkheid om te reageren en in gesprek met ons te gaan. Bij alle activiteiten van de WBE en haar leden is motivatie, betrokkenheid en een belang een drijfveer. Als organisatie zijn wij transparant in onze activiteiten en staan open voor nieuwe ontwikkelingen. Echter is onze eerste prioriteit het belang van de leden en de jacht. Zo staat er in onze statuten: 'De wildbeheereenheid is een vereniging van jachthouders met een jachtakte en anderen dat tot doel heeft te bevorderen dat een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, bestrijding van schadeveroorzakende dieren en jacht worden uitgevoerd mede in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers en/of terreinbeheerders en mede ter uitvoering van het door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan. Het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door de grondgebruiker en de uitoefening van de jacht geschieden overeenkomstig het faunabeheerplan.'

Besluitvorming op basis van verkeerde aannames

De Minister stelt voor om per 15 oktober 2022 een landelijk jachtverbod in te stellen voor het konijn en voor het haas in de provincies Groningen, Utrecht en Limburg. Dit op grond van informatie welke zij ontving via een bureaustudie.. Het blijkt dat de methode waarop deze studie uitgevoerd is specifiek ontworpen werd voor een onderzoek naar kwetsbare en zeldzame soorten volgens de Habitatrichtlijn. In de Wet Natuurbescherming staan criteria en de definitie op grond waarvan een beoordelingsmethode gekozen moet worden. De thans gekozen methode voldoet niet aan deze

eisen. Voor het sluiten van de jacht op het konijn zijn referentiecijfers uit de jaren '50 gebruikt waarbij de biotopen, het grondgebruik, de inrichting, de bevolkingsdruk, ja Nederland als geheel zelfs totaal niet vergelijkbaar is met 2022. Sterker nog in 1953 stond ons eiland onder water waarbij er geen beestje meer in de polder liep. Inmiddels struikelen we over de hazen. Hieruit valt te concluderen dat iedere vorm van logica ontbreekt ten aanzien van de jachtsluiting. Wat betreft de cijfers van het haas is gebruik gemaakt van waarnemingen van SOVON. Een organisatie die zich bezig houdt met de avifauna en zeker niet met het haas. Toevallige waarneming van het haas worden dus blijkbaar soms geregistreerd. Gegevens waarop de Minister beleid wenst te maken. Er is totaal geen aansluiting met de actuele wildstand in het veld.

Advies: gebruik de cijfers van de veldmensen

Er is volledig voorbij gegaan aan informatie die wel beschikbaar is, namelijk de cijfers van de provinciale faunabeheereenheden. Zij krijgen de telcijfers maar ook de afschotcijfers door van de WBE's. Dit geeft een betrouwbaar en realistische beeld van de ontwikkeling van de stand. Al is het alleen al omdat de dekking van de telgebieden binnen Wbe's vele male groter is dan de gebieden die door SOVON en Zoogdieren Vereniging geteld worden. Aan de beschikbaarheid van deze cijfers is blijkbaar doelbewust voorbijgegaan. De waarnemingen zoals deze al dan niet toevallig gedaan zijn en vastgelegd, geven slechts een deel van de werkelijke populatie weer. Het is inmiddels duidelijk geworden, dat bij tellingen in de ochtend of avond slechts een deel van de populatie waargenomen kan worden. Maar ook weersomstandigheden zijn van grote invloed op de tellingen. Zelfs de Zoogdierenvereniging erkent dat tellen erg moeilijk is. Daarnaast is het trouwens volkomen onduidelijk op welke wijze deze organisatie telt en registreert. Zij telt namelijk pas vanaf 1994 en niet vanaf 1950 zoals gesuggereerd wordt met de cijfers ten aanzien van het konijn. Zoals de Zoogdierenvereniging zelf al aangeeft, is de druk van jacht op populaties niet van invloed op de langjarige ontwikkeling van een soort. Hoe zit het met de validatie van de telgegevens van de Zoogdieren Vereniging en SOVON? Met het voortschrijden van de techniek, de komst van geavanceerde en warmtebeeldkijkers blijkt dat goede waarnemingen en dus tellingen 's nachts het meest betrouwbaar zijn. Uit tellingen binnen onze WBE met warmtebeeld blijkt daarentegen dat de stand van haas en konijn zelfs verdubbeld ten op zichte van de aantallen die met een reguliere verrekijker worden waargenomen. Helaas is goede apparatuur erg duur en daardoor niet altijd bereikbaar voor iedere jager. Uit voorgaande blijkt wel dat er dus besluiten worden genomen op basis van onjuiste informatie.

Telprotocollen op basis van jarenlange veldkennis

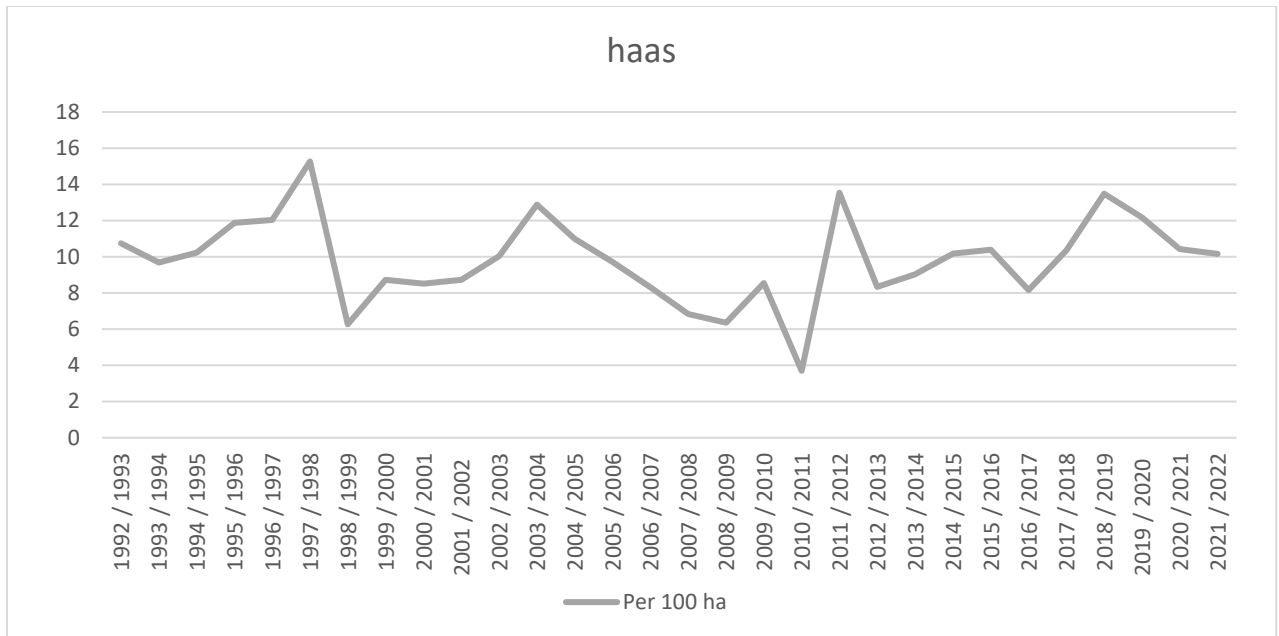
WBE's zijn in samenwerking met hun belangenorganisaties zoals KNJV en NOJG en de FBE's bereid om nieuwe telprotocollen op te stellen aan de hand van de recente ervaringen. Deze zullen vooraf gevalideerd moeten worden door de belanghebbenden. Pas dan komen cijfers beschikbaar waarop de Minister een gefundeerd beleid kan maken. De feitelijke onderbouwing met correcte gegevens ontbreekt thans.

De feitelijke stand van het wild

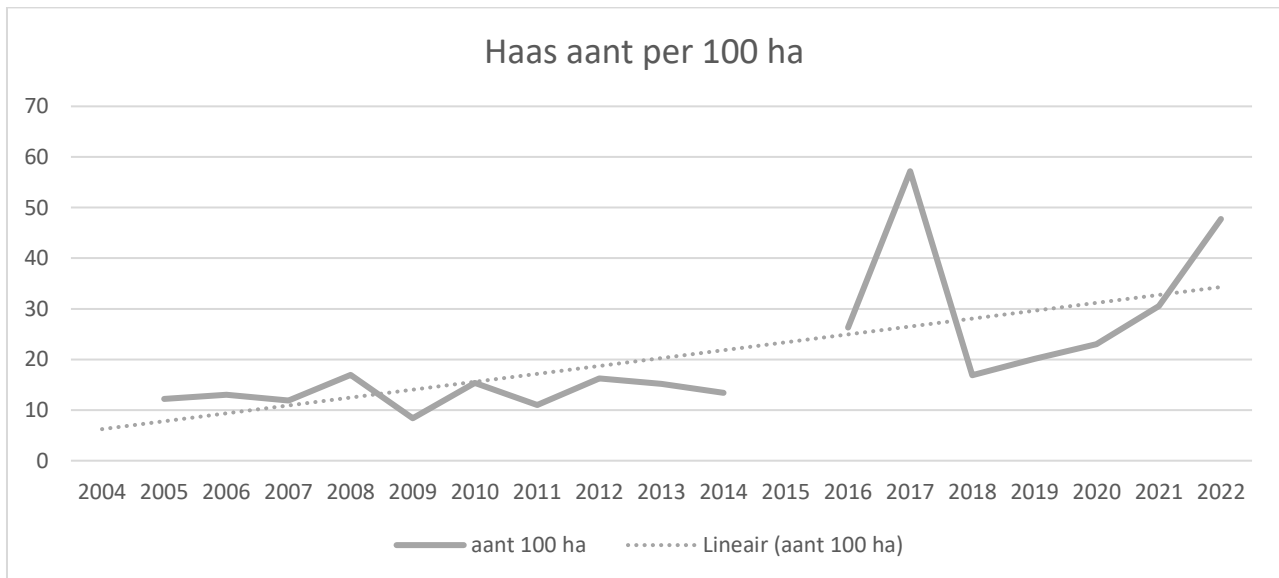
WBE 'De Gouwe' heeft een jarenlange administratie gevoerd van telgegevens (c.a. 16 jaar) en van afschotgegevens (c.a. 30 jaar) Als wij de afschotgegevens van 1992 tot en met 2021 nemen zoals door onze leden is aangeleverd en is ingevoerd in het FaunaRegistratieSysteem, zien wij wat het haas betreft de laatste jaren een stabiele trend van het afschot per 100 ha. Terwijl de tellingen een exponentiele groei laten zien. Voor wat betreft het konijn zien wij een stijgende trend in afschot en ook de tellingen laten een positieve ontwikkeling zien. De stand van de konijnen fluctueert, afschot vindt vooral plaats in het kader van bestrijding van schade en overlast. Maar is ook zeer noodzakelijk

ter bescherming van zeevingen. Daarbij mag aangenomen worden dat het uiteindelijke en feitelijke afschot slechts een zeer beperkt deel van de stand betreft gezien de verantwoordelijkheid die onze leden in het veld nemen. Mede hierdoor kan de stand van een wildsoort zich ook positief ontwikkelen.

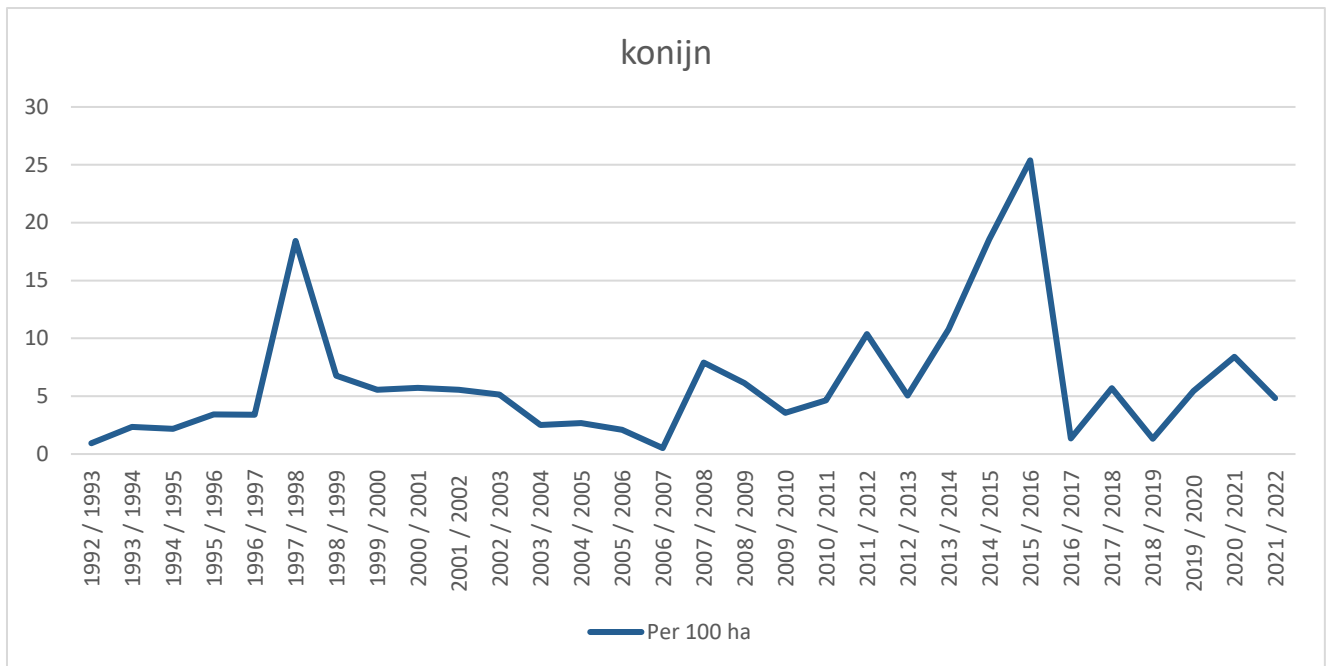
Afschot haas per 100 ha

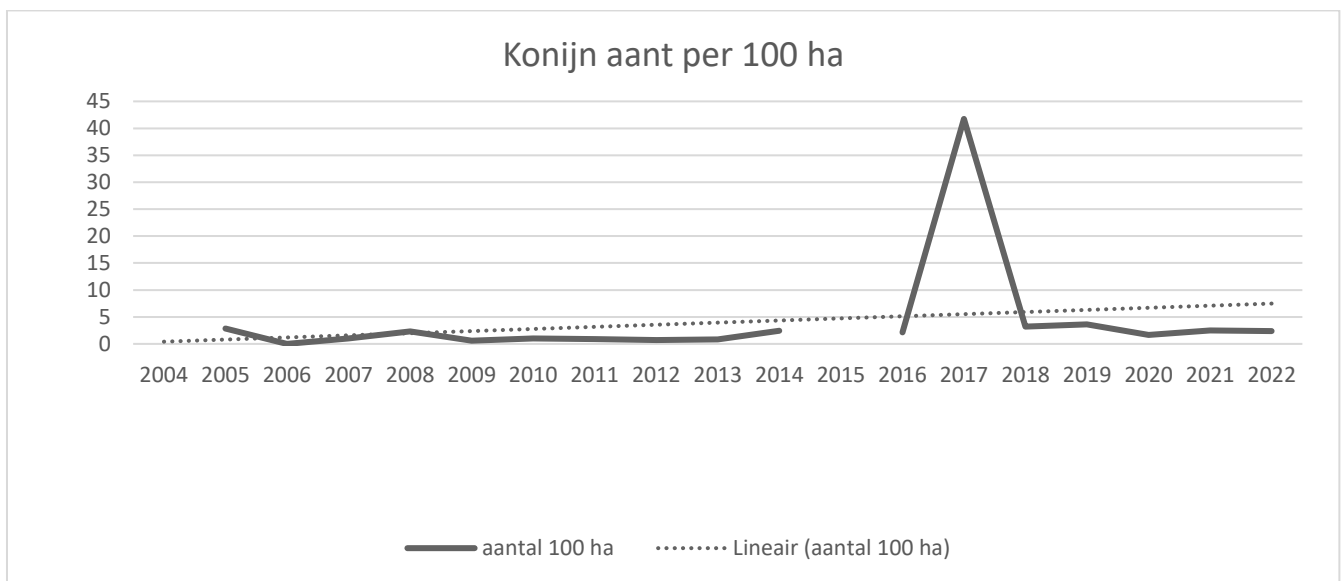
Tellingen haas per 100 ha

Afschot konijn per 100 ha

Telling konijn per 100 ha

Ten aanzien van de jaren 2020 en 2021 golden er Corona-regels waardoor er beperkingen opgelegd werden en de activiteiten in de velden beperkt werden. De stand van het konijn fluctueert sterk gedurende het jaar, afhankelijk van de weersomstandigheden treden vooral vanaf de periode september/oktober vaak ziekten op waardoor de stand die in de zomermaanden hersteld is, weer instort.

Conclusie en advies

Een jachtverbod zoals voorgesteld op het konijn (landelijk), of op het haas (nu nog in drie provincies en wellicht in de toekomst mogelijk landelijk) tast de motivatie van iedere individuele jager aan. De ingreep wordt als denigrerend en respectloos ervaren, alsof de jager geen verantwoordelijkheid kent. Voor alle activiteiten van de jagers, geldt dat het bemachtigen van wild uitgevoerd wordt volgens het

wise-use (!) principe De Minister heeft haar ambt aanvaard en daarbij aangegeven als haar leidraad “De natuur versterken en tegelijk investeren in toekomstbestendige landbouw. Ik sta voor deze opdracht.... (einde citaat)”. Met het door haar ingezette beleid om de Wet natuurbescherming op haar eigen wijze te interpreteren en faunabeheereenheden te negeren, is zij een verkeerde weg ingeslagen. Het voorgestelde jachtverbod is een voorbeeld van mismanagement pur sang op grond van verkeerde cijfers, een totaal verkeerde voorstelling van zaken. Daarom onze oproep om het voorstel tot sluiting van de jacht op het konijn landelijk en op het haas in Groningen, Utrecht en Limburg per 15 oktober a.s. in te trekken. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Bestuur Wildbeheereenheid “De Gouwe”

J.F. van der Zwet secr